

MARKUS
ZUSAK
CLAYŮV MOST

Přeložila Dominika Křesťanová

ARGO

OD AUTORA BESTSELLERU ZLODĚJKA KNIH

MARKUS ZUSAK
Clayúv most

MARKUS ZUSAK
Clayův most

Přeložila Dominika Křestánová

ARGO

Czech edition © Argo 2019

The Bridge of Clay

Copyright © 2018 by Markus Zusak

Translation © Dominika Křesťanová, 2019

ISBN 978-80-257-2854-3 (váz.)

ISBN 978-80-257-2908-3 (e-kniha)

*Pro Scout, Kid a Little Smalla,
pro Cate,
a s láskyplnou vzpomínkou na K. E.,
velkou milovnici jazyka*

před začátkem

stará remingtonka

Na začátku byl jeden vrah, jeden mezek a jeden kluk, ale tohle ten začátek není, tohle je dřív a jsem tu já, jmenuju se Matthew a sedím tady, v kuchyni, je noc – světelná delta jedný starý řeky – a mlátím do toho jak o život. V domě kolem je ticho.

Jak by ne, všichni ostatní spí.

Sedím u kuchyňského stolu.

Já a psací stroj – já a stará remingtonka, jak podle našeho dávno ztraceného otce údajně říkávala naše dávno ztracená babička. Babička by říkala spíš *stará remingtónka*, ale mě na tyhle manýry neužije. Já jsem spíš pověstnej modřinama a rozvážností, výškou, svalama a rouháním, a tu a tam sentimentalitou. Kdybyste byli jako většina lidí, divili byste se, že si vůbec dám tu práci sesmolit větu, natožpak že můžu něco vědět o eposech nebo o Řecích. Občas má tohle podceňování něco do sebe, ale ještě lepší je, když někdo vidí, jak je to doopravdy. Pokud jde o mě, měl jsem štěstí:

Narazil jsem na Claudii Kirkbyovou.

Byl jeden kluk a syn a bratr.

Ano, vždycky to byl náš bratr, a byl to on – jeden jedinej mezi náma pěti –, kdo to vzal všechno na svoje ramena. Tohle mi pověděl tiše a uvážlivě, jako vždycky, a samozřejmě měl pravdu. Na starým zapadlým dvorku jednoho starého zapadlého města byl vážně zakopanej starej psací stroj, jen jsem si to musel přesně vyměřit, jinak bych místo něj vykopal mrtvého psa nebo hada

(což se mi obojí povedlo). Domyslel jsem si, že když je na místě pes i had, psací stroj nebude daleko.

Byl to dokonalej nepirátskej poklad.

Vyjel jsem ven den po svý svatbě.

Ven z města.

Přímo do noci.

Přímo do širý pláne prázdnýho prostoru a pak ještě kousek dál.

Město samotný byla tvrdá, vzdálená země příběhů, viditelná už z dálky. Krajina patřičně slaměná a maratóny nebe. Kolem dokola se tísnil divokej porost nížkejch keřů a eukalyptů a byla to pravda, byla to namouduši pravda: lidi tu byli ohnutý a shrbený. Svět je utahal.

Před bankou vedle jedný z mnoha místních hospod mi jedna žena poradila cestu. Byla to ta nejbzpuřimenější ženská ve městě.

„Dáte se doleva tady po Turnstile Street, jo? Nějakejch dvě stě metrů rovně a pak zase doleva.“

Byla hnědovlasá, měla na sobě pěkný džíny, vysoký boty, jednoduchou červenou košili a jedno oko měla pevně zavřený před sluncem. Jediný, co ji prozrazovalo, byla dolů směřující šipka trojúhelníčku kůže dole na krku. Byla unavená, stará a zvrášeněná jako držadlo kožený brašny.

„Je vám to jasný?“

„Jasný.“

„Jaký číslo vlastně hledáte?“

„Třiadvacítku.“

„Ahá, takže sháníte Merchisonovy, ne?“

„Abych pravdu řek, ani ne.“

Žena popošla o něco blíž a teď jsem si všimnul jejich zubů, upoutalo mě, jak jsou bílý a zářivý a přitom žlutý, v leccem podobný tomu neparujícímu se slunci. Přiblížila se ke mně a já natáhnul ruku. Byli jsme tu ona, já, její zuby a město.

„Jmenuju se Matthew,“ řekl jsem, a ona, že je Daphne.

Byl jsem už zase u auta, když se obrátila a přišla zpátky, vrátila se od bankomatu. Dokonce tam nechala svou kartu a teď stála přede mnou, ruku na boku. Užůž jsem dosedal za volant, a Daphne pokývla a věděla. Věděla bezmála všechno, jako hlasatelka zpráv.

„Matthew Dunbar.“

Jen to řekla, neptala se.

A tak jsem byl dvanáct hodin cesty od domova, ve městě, kam jsem za celých jednatřicet let života jedinkrát nevzkročil, a všichni mě tu celou tu dobu tak nějak čekali.

Dlouho jsme se pak na sebe dívali, přinejmenším několik vteřin, a všechno bylo širý a otevřený. Lidi se vynořovali na ulici, bloumali po ní sem tam.

„Co ještě víte?“ zeptal jsem se. „Víte, že jsem si přijel pro ten psací stroj?“

Otevřela druhý oko.

Polednímu slunci navzdory.

„Pro psací stroj?“ Byla dočista zmatená. „O čem to sakra mluvíš?“

Jako na zavanou na ni v tu chvíli začal halekat nějaký děda, jestli tu zatracenou mašinu na peníze blokuje její zatracená karta, a ona se rozběhla zpátky, aby ji vyndala. Možná jsem jí to mohl vysvětlit – že do tohohle příběhu ta stará remingtonka patří, že je z dob, kdy se v ordinaci u doktora psalo na stroji a kdy sekretářky bušily do kláves. Nikdy se nedozvím, jestli by ji to zajímalo, nebo ne. Vím jen to, že cestu mi poradila perfektně.

Miller Street:

Nenápadná série totožných, úhledných domků smažících se v žáru slunce.

Zaparkoval jsem, zavřel dveře a přešel přes svěží trávník.

* * *

Přesně v tu chvíli jsem zalitoval, že jsem s sebou nevzal tu holku, se kterou jsem se právě oženil – vlastně spíš ženu, matku mých dvou dcer –, a samozřejmě i ty dcerky. Dětem by se tu ohromně líbilo, procházely by se tu, poskakovaly a tancovaly, samá noha a ve vlasech slunce. Metaly by na trávníku hvězdy a křičely: „Ne abys nám koukal na spodňáry.“

Že to ale byly líbánky:

Claudia v práci.

Holky ve škole.

Něčemu ve mně se to samozřejmě líbilo, jak jinak, velký částí ze mě, a líbilo se jí to fakt hodně.

Nadechnul jsem se, vydechnul a zaklepal.

Uvnitř v domě bylo jako v peci.

Nábytek dočista vypraženej.

Obrazy čerstvě vytažený z topinkovače.

Klimatizaci tu měli. Byla rozbitá.

Měli taky čaj a sušenky Scotch Fingers a na okno vši silou doráželo slunce. U stolu byla fůra potu. Odkapával z paže na látku.

Merchisonovi sami byli poctiví, chlupatý lidi.

Sestávali z chlapíka v montérkách, co měl fantastický licousy, vypadal, jako by mu z tváří rašily velikánský chlupatý sekáčky na maso, a ženy jménem Raelene. Ta měla perlový náušnice, pevně stočený kudrny a držela kabelku. Byla permanentně na odchodu do krámu, ale zůstávala tady. Jen co jsem se zmínil o zadním dvorku a o tom, že je tam možná něco zakopaný, musela se ochomejtat kolem. Jakmile jsme dorazili čaj a snědli sušenky do poslední mrtě, obrátil jsem se k licousům, pěkně zpřímá a čelem. A on ke mně pěkně zpřímá promluvil:

„Tak snad abysme se do toho dali.“

Venku na dlouhým vysušeným dvorku jsem se dal doleva, k věšáku na prádlo a unavený umírající banksii. Na okamžik jsem

se ohlídnul za sebe: malej domek, plechová střecha. Slunce ho ještě pořád nepouštělo ze spárů, ale sklánělo se, sunulo se k západu. Kopal jsem lopatou a rukama, a namouduši.

„Sakra!“

Ten pes.

Znovu.

„Sakra!“

Ten had.

Z obou nic než kosti.

Důkladně jsme je pročesali.

Vyskládali jsme je na trávník.

„No to mě podrž!“

Muž to zopakoval třikrát, nejhlasitějc když jsem nakonec našel tu starou remingtonku, šedou jak olověná kulka. Zbraň v zemi zabalená do tří vrstev tuhýho igelitu tak průhlednýho, že jsem rozeznal klávesnice: nejdřív Q a W a pak prostředek, F, G, H a J.

Chvíli jsem na ni koukal. Jen jsem se díval.

Černý klapky jako zuby nějaký příšery, ale přátelský.

Nakonec jsem sáhnul dovnitř a opatrnýma, špinavýma rukama stroj vytáh. Všechny tři díry jsem zaházel. Vyndali jsme ho z obalu, dřepi si k němu, dívali se a zkoumali ho.

„To je teda věcička,“ prohlásil pan Merchison. Chlupatý sekáčky se mu zachvívaly.

„To je,“ přitakal jsem, byla to nádhera.

„To mě teda rozhodně nenapadlo, když jsem se dneska ráno probudil.“ Zvednul ho a podal mi ho.

„Nechcete zůstat na večeri, Matthewe?“

To byla ta stará paní, pořád napůl bez sebe úžasem. Ale večere měla přednost i před úžasem.

Zvedl jsem k ní v dřepu hlavu. „Děkuju, paní Merchisonová, ale jsem dočista napranej těma sušenkama.“ Znovu jsem se zadíval na dům. Byl teď zabalenej ve stínu. „Radši už abych šel.“

Oběma jsem potřás rukou. „Moc vám děkuju.“ Vykročil jsem, psací stroj bezpečně v náruči.

To si pan Merchison nehodlal nechat líbit.

„Hej!“ křiknul bez okolků.

Co jsem moh dělat?

Muselo to mít nějakej důvod, že jsem vyhrabal ty dvě zvířata, a tak jsem se pod sušákem na prádlo otočil – měli takovej ten unavenej otočnej, zrovna jako my – a čekal, co řekne. Řekl to.

„Nezapomněl sis něco, mladej?“

Kývnul hlavou k psím kostem a k hadovi.

A tak jsem nakonec odjel.

Na zadním sedadle starýho kombíku ležely ten den kosterní pozůstatky psa, jeden psací stroj a houževnatá páteř pakobry australský.

Zhruba v půlce cesty jsem zastavil. Věděl jsem o jednom místě – ne moc velká zajižďka a dalo se tam pořádně vyspat v posteli –, ale nakonec jsem se rozhod tam nejet. Místo toho jsem se uložil v autě s hadem u krku. Když jsem usínal, táhlo mi hlavou, že ty před-začátky jsou úplně všude, protože předtím a před spoustou jinejch událostí byl na tom starým zapadlým dvorku jednoho starýho zapadlýho města jeden kluk, a ten klečel na zemi, když had zabil psa a pes zabil hada... ale to všechno teprve přijde.

Ne, prozatím vám stačí tohle:

Vrátil jsem se domů den nato.

Vrátil jsem se do města, do Archer Street, kde všechno doopravdy začalo, a dočkal se rozmanitýho přijetí. Je to už pár hodin, co hádka o to, proč jsem s sebou proboha přivez psa a hada, vyšuměla do ztracena, kdo měl odejít, odešel, a kdo měl zůstat, zůstal. Pohádat se s Rorym po návratu o obsah zadního sedadla v autě byla třešnička na dortu. Zrovna s Rorym. Ví přece, stejně dobře jako všichni ostatní, co a kdo jsme zač a proč:

Rodina poznamenaná vetchou, chatrnou tragédií.

Komiksová exploze kluků, krve a zvířat.

Pro takový relikvie jsme se narodili.

Uprostřed všeho dohadování se Henry zašklebil, Tommy rozesmál a oba prohlásili: „Jako vždycky.“ Čtvrtej z nás spal, a prospal celou tu dobu, co jsem byl pryč.

Moje dvě holčičky přišly domů, chvíli kosti obdivovaly a pak se zeptaly: „Proč jsi je přivez domů, tati?“

Protože je to pitomec.

Neušlo mi, že si to Rory pomyslel, ale nahlas by to před mejma dětma nikdy neřek.

Claudia Dunbarová, donedávna Claudia Kirkbyová, potřásla hlavou, vzala mě za ruku a byla hrozně šťastná, byla tak ukrutně šťastná, že jsem se málem zase sesypal. Určitě proto, že jsem byl rád.

Rád.

Rád vypadá takhle na papíře uhozeně, ale píšu a vykládám vám teď tohle všechno čistě a jen proto, že právě tak to máme. Já obzvlášť, protože tuhle kuchyni prostě miluju, i se vším úžasným a děsným, co se tu kdy událo. Musím to dělat tady. Přesně to pasuje. Rád poslouchám, jak se moje zápisy vtloukaj do stránky.

Přede mnou trůní ta stará remingtonka.

Za ní se táhne poškrábaná dřevěná stolozemě.

Je tu pepřenka a slánka, každá z jiný sady, a spolek paličatejch drobků z topinek. Světlo z chodby je žlutý, světlo tady bílý. Sedím a přemýšlím a vtloukám to sem. Řežu do toho jak o život. Psaní je vždycky těžký, ale trochu pomáhá, když máte co říct:

Budu vám vyprávět o našem bratrovi.

O čtvrtým Dunbarovi jménem Clay.

Všechno se to událo jemu.

A všichni jsme se skrze něj změnili.

první část
města